

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 120 Lei
Pe jumătate
de an . . . 60 Lei
Exemplarul . . . 3 Lei

ROMÂNUL

ORGAN AL PARTIDULUI NAȚIONAL ȚĂRĂNESC ARAD

REDACȚIA
și
ADMINISTRAȚIA
ARAD
Strada Horia No. 2.
(Clubul Partidului
Național Țărănesc)

Voinicii

Marele General și Împărat al Franței, Napoleon I. de câteori vorbea despre soldații săi nu avea alte cuvinte decât de laudă și de admirație. Cităm din cuvintele sale câteva pentru a ilustra mândria ce a avut-o neîntrecutul Napoleon pentru armata sa. „Soldatul francez, a zis Napoleon, își apără postul din onoare și singurul său imbold este numai onoarea!” Avea dreptate împăratul Napoleon, pentru că ostașul francez a dus steagul prin curajul său la biruință și a îngenunchiat aproape toate popoarele din timpul lui. Războiul mondial dovedise că și ostașul român e curajos, devotat și că și el nu numai din datorie ci și din onoare își apără țara sa. Sunt deci trei calități care aseamănă pe ostașul român de cel francez: curajul, devotamentul și onoarea, calități pe care le-au recunoscut și dușmanii.

Ei, iată deci: curajul, devotamentul și onoare!

Aceste trei calități caracterizează întreaga ființă a celor două popoare când e vorba de apărarea țării și ridicarea ei la un nivel mai înalt. Aceste calități trebuie cultivate. Tinăretul care va forma viitoarea armată a țării trebuie crescut în aceste sentimente și îndrumat, în cadrele muii țări lărgite către o viață nouă în care să apară ca oameni viguroși, noi și cu a eleași calități, a curajului, devotamentului și a onoarei.

Acesta e scopul organizației cetelor de voinici.

Înjghebarea întregului tinăret sub o formă oarecare de organizare socială, pentru atingerea acestui scop, și intențiuni este astfel un act de patriotisme și de afirmare a puterii de viață a națiunii noastre. Și greșesc cei care văd în aceste organizații alte scopuri și alte tendințe. Oamenii de bine și iubitori de țară nu se vor îndoi nici un moment de bunele rezultate ce le vor aduce organizațiile voinicilor. Și deci orice organizare, în cadrele legilor țării, fiind un act de solidaritate națională, cetele de voinici, între actualele împrejurări internaționale ni se impun, pentru că spiritul național cere imperios teren de afirmare. Or, datorită voinicului către țară, cum este credința către Patrie, către Tron, supunerea legilor și apărarea lor, datorită de a face serviciu militar, de a trimite copiii la școală și de a contribui la viața obștească prin fapte bune, nu sunt oare nește datorii care fac onoare oricărui român. Deci când îndemnăm tinăretul nostru dela sate să intre în cetele de voinici, ne cugetăm la curajul, devotamentul și onoarea lor.

Plugari, îngrășați pământul!

V'o plăcea, nu v'o plăcea, trebuia voastră. — Dar eu în pace n'am să vă las — când cu sfatul, când cu legea până n'om ajunge să ridicăm producția agriculturii noastre la înălțimea la care au ajuns țările înaintate, cu care trebuie să luptăm pe marile piețe de vânzare.

Statul și Ministerul Agriculturii fac tot ce trebuie. Rămâne să facă și plugarul tot ce trebuie, ca să ne împlinim unii cu alții.

Acum Statul a dat câteva milioane de lei ajutor Camerelor Agricole cari și au pus în gând să ajute pe plugarii ce vor să îngrășe pământul lor cu *îngrășăminte chimice*, adică *îngrășăminte de fabrică*.

Astfel de îngrășăminte ale pământului se întrebuințează acolo unde *îngrășămintele naturale* (adică gunoierul vitei lor, nu mai ajung.

Să dea Dumnezeu să le vedem și la noi întrebuințate peste țară, adică să nu se mai ajungă gunoierul vitei lor!

Că tare ne batem joc de el astăzi! Și nu ne dăm seama că în el — în acest gunoier — se află aur cu adevărat.

Acelaș pământ al țării, cu aceiași plugari, cu aceleași unelte, cu aceleași ploi, ar produce cel puțin cu o treime mai mult, dacă l'am îngrășa la timp și regulat.

V'am spus acelaș lucru despre sămânța aleasă! Și tot așa e cu unalta bună: plug, mașină.

Iată deosebirea între plugarul luminaș și plugurul neluminaș: un por de o treime de a sămânță, alt spor la fel dela îngrășăminte, altul dela unelte. V'a mai venit dela udatul cu apă din râuri sau din izvoare — și producția țării se va îndoi. Azi se socotește pe 900 kgr. grâu la hectar, mâine se va putea socoti pe 1.800 kgr!

Și tot așa cu porumbul, orzul, fructele și celelalte. De altfel țările înaintate socotesc pe 2.000, 2.300 kgr. la hectar și chiar mai mult.

Vă dați socoteala ce-ar însemna acest spor pentru țară? O viață nouă, o viață de belșug și pentru plugari, dar și pentru negustori, meseriași, fabricanți — cari ar avea și *ce vinde și cui vinde*.

Statul face jertfe: a destinat peste 200 milioane lei pentru ajutarea agriculturii; acum vine cu alte milioane pentru încurajarea întrebuințării îngrășămintelor; pentru anul viitor va face comenzi de toate uneltele și mașinile trebuincioase agriculturii; și nebatem capul cu inginerii de meerie, cum să întrebuințăm apa din riuri și din pământ la udatul (irigație) câmpului.

Dar fără ajutorul sufletului plugarului, fără frământarea minții lui și fără truda vredniciei lui, nu ajungem la țintă: orice legiuire am face și oricât ar cheltui statul.

De aceea, n'am să vă las în pace... Și acum să viu le îngrășăminte.

Dacă ajutam răspândirea „îngrășă-

mintelor chimice”, asta nu înseamnă că pun preț mai mare pe ele decât pe gunoierul vitei lor.

Nu am puteri destule să fac pe plugari să l'întrebuințeze cu lăcomie. Și orice vor vrea să zică, mă gândesc și sil se pe cei îndărădnici să nu l'mai arunce în foc, ori în apă, că ei nu se păgubesc numai pe ei, și țara pe care o lipsesc de un spor în avutur ei.

Țările străine aduc cu vapoarele gunoierul de păsări de prin America și l'vând cu kilogr.-mul, ca pe pâine, la plugarii or.

Căci *pâinea pământului este gunoierul*. De unde crezi că are să crească grâul și porumbul, și bostanul și strugurele plin de zahăr? Suge și el din viața pământului cum sugă pruncul dela sânul maicii. *Iar dacă maica nu se hrănește, ce vrei să mai sugă pruncul?*

Și toată hrana, tot mustul, toată pâinea care hrănește pământul, ca și el la rândul să poată hrăni holdele, ce cuprinde în această gunoier, pe care d'ta, plugarul, îl aruncă în foc ori în apă!

Un pumn să pui la cuibul de pepeni, ori de porumb (porumb) — și ai să vezi cum se cunoaște: crește firul gros și negru și face rodul gras și puternic — te când alături, cel fără de gunoier se ofilește galben și pipernicit.

Sunt și locuri destul de grase cari dau roade multumitoare și fără îngrășăminte. Dar sunt prea puține în țară. Și — apoi și — acolo nu trebuie risipit îngrășământul, căci e bun la grădinarie, ori se vinde în alte părți. *La noi, mai nu e teren, care să nu fie primitiv de îngrășământ și să nu dea spor la recoltă destul de mare, pentru a răsplăti osteneala și cheltuielile.*

Gunoierul dreg și pământurile ușoare, ni-ipoase și pe cele grele, lutoase.

Pe cele nisipoase le leagă mai bine, le răcorește, le ține la umzeală; iar pe cele lutoase sau argiloase le face din reci mai calde, din tari mai afânate și din îmbăcșite mai aerisite.

Pe-tru că gunoierul s'și dea toată puterea, se cere să fie potrivit după felul pământului și felul plantei.

Pământurile ușoare, adică cele nisi poase, chișcioase și vâroase se gunoiesc mai des, la 2—3 ani, dar câte mai puțin: 30—40 la ha. Pământurile grele sau argiloase se gunoiesc mai rar, cam la 4—5 ani, dar mai bogat: 40—50 care la hectar.

Apoi unele plante ca: porumbul, sfecla de vite, borceagut, meiul și altele suferă bălegarul mai în fire (mai păios pe jumătate putred); iar altele cum sunt: cartofi, sfecla de zahăr, tutunul, cânepa, cer bălegarul bine putrezit.

Gunoierul nu trebuie însă pus nici când e prea proaspăt, adică neîntat în putrezire, nici când e prea trecut (că-și pierde puterea).

Sunt și plante cari nu suferă gunoiera proaspătă: grânele, mazărea, trifoiul, cicoarea; lor le priește în al doilea sau în al treilea an după gunoier.

E bine să cărați gunoierul când nu prea e de lucru: toamna după terminatul semănăturilor, sau iarna pe zăpadă.

Gunoierul de grajd este o curată bogăție la casa plugarului. Cei cari îl priccep prețul îl strâng până și depe drumuri! Dar din această bogăție se pierde mult, dacă gunoierul nu este așezat cu îngrijire pe o arie, bine bătătorită. Bine este să nu se piardă mustul gunoierului.

Gospodarul bun așează un butoi alături de grămadă, așa ca să se poată face scurgerea mustului, într'ânsul. Are multă hrană pentru plante și e bun mai ales pentru livezile de nutrețuri, amestecat cu apă, ca să nu le ardă.

Desigur că o să râdeți — dacă vă spun că în țările înaintate plugarii plătesc scump, chiar necurătenile din latrine (adică privați — să fie cu iertăciune), căci servesc ca îngrășământ foarte puternic, amestecat cu var, să i ia mirosul nesuferit.

Iar în Germania, grădinarii din apropierea orașelor plătesc scump apa care curăță canalele și pe cari inginerii o abat ca să le ude și să le îngrășe pământul.

Se mai întrebuințează apoi așa nu mitele *îngrășăminte verzi*.

Îngrășămintele verzi nu prea sunt cunoscute la noi. Totuși, au foloasele lor: după ce s'cules prima recoltă (de grâu, de orz și altele) se seamănă mazăre sau lupin, trifoi, etc.

Când e aproape să înflorească, se ară și se îngroapă sub brazdă. Cu chipul acesta pământul s'a ținut umbrit și reavăn, buruienile au fost înăbușite, iar putrezirea verzurii îngrase pământul.

Pe-tru îngrășămintele verzi se aleg anume plante cari nu sărăcesc pământul, ci din contră îi mai adaugă ceva: un fel de hrană sorbită din aer, și care se cseamnă azot. — Astfel de plante sunt cele cari fac floarea ca fluturele: mazărea, lupinul, trifoiul, luțerna. Trifoiul și luțerna se îngroapă în anul din urmă când se răresc.

Rădăcina acestor plante cuprinde niște bubulițe sau umflături: aci s'a adunat un îngrășământ numit azot, pe care astfel de plante îl sorb din aer gata.

Și acum să venim și la *îngrășămintele chimice*, pe cari le încurajează Ministerul de Agricultură. — În Vechiul Regat nu se prea obișnuiesc — mai mult în Banat și Ardeal — unde și plugăria este mai înaintată. — Li se mai zice: *îngrășămintele artificiale* sau mai pe românește: *gunoi de fabrică*.

Sunt multe feluri de săruri în cenușe: calce (var), potasă (leșie), fosfor, fier, pucioasă și altele. — Fiecare din acestea intră în hrana plantei, dar mai ales calcea (sau var), fosforul, potasa și azotul.

Din nenorocire tocmai acestea se găsesc în pământ în porții mai mici (fier și pucioasă se găsesc berchet în praf mărunt). — *Trebuie cercetat care din ele lipsește, ca să dăm ce trebuie.*

Cuvânt către țărani

Gunoii de grajd le cuprind pe toate. De aceea, tot el săracul ră mâne mai bun. — Dar când nu se ajunge, luăm gunoi de fabrică, adică — *îngrășăminte chimice*. — Acestea nu le cuprind pe toate. — De aceea nu e bine să-le cumperi și să le asvârli cu ochii închiși. — Trebuie întâi *cercetat pământul*; aceasta se chiamă: *analiza pământului* și n'o pot face decât agronomii și *plugarii învățați*. După ce se cunoaște ce anume lipsește pământului, atunci se caută *fabrica*, și *îngrășământul chimic*, care se potrivește.

Afară de cenușe sunt și alte multe *îngrășăminte chimice*.

1. Când lipsește *azotul*, se întrebuințează: a) *Cinamida de calciu*, care se fabrică la Dicio-Sân-Martin, se pune cam 150 kgr. la hectar (2 săptămâni înainte de semănat); b) *Silitra sausalpetru*, cam 100—150 kgr. la ha (primăvara); c) *Sau sulfat de amoniu* (rămășițe dela gazul de luminat orașele); se pune toamna pe pământuri mai ușoare, 80—100 kgr. la ha.

2. Dacă din pământ lipsește *azotul fosforul*, se îngrășe cu: *făină de oase*, *făină de pește*, *făină de carne* — mai ales toamna.

3. Dacă lipsește *fosforul*, cumperi: a) *Suprafosfat*, cari se fabrică la Măreș și Baia Mare (300—400 kgr. la ha, mai ales primăvara); b) *Sau sgura Thomas* (rămășițe dela fabricația fierului: 600—800 kgr. la ha, pe pământuri mai ușoare).

4. Ca *îngrășăminte* cu *potasă* — afară de cenușe — se întrebuințează niște săruri scoase din ocne din Germania.

Și acum, frate plugar, odihnește-ți nițel limba, că s'o fi sucit în gură cu astfel de cuvinte neobișnuite.

Dar ia pune-ți din nou mintea la lucru: D-tale ți se pare astea bazeconii!

Ei bine, cu bazeconii astea ne bate americanul, care ne trimite d'acolo de la el, grăul lui mai ieftin ca grăul nostru, măcar că se încarcă la cheltuieli cu transport, de peste 9 mări și 9 țări.

Fiindcă ele sunt *doftoria pământului* și acolo plugarul e un fel de doftor al pământului: îl încearcă, îl cercetează, vede ce-i lipsește; și ce-i trebuie, aceea îi dă; a ajuns să-i comande pământului: „Fă mi marfa cutare, că ce ți lipsește îți dau eu“!

Incheta, zic: *Plugarii luminați*, întrebuințați *îngrășăminte chimice*, dacă nu mai vă ajung *îngrășămintele dela animale*. — Dar înainte de a le întrebuința, *analizați pământul* prin Camerele Agricole, să vedeți ce-i lipsește, că numai aceea să-i dați.

Plugari cari ați mai întârziat, grăbiți pasul, întrebuințând *gunoiul* până la ultimul pic. Gunoii este aur, care vă îmbogățește și pe voi și îmbogățește și Țara.

I. Mișalacbe
Ministrul Agriculturii

oooooooooooooooooooo

Culesul viilor în com. Covăsint se va începe la 17 Oct. a. c. la vințeluri și cioși iar la proprietari numai în 21 Oct. a. c.

Nu-i permis nici unui proprietar să culegă până nu va plăti sapele viilor, iar cei ce vor începe mai degrabă cu lesul vor fi pedepsiți cu 500 Lei și opriți din partea președintelui dela cules. (ss) Nicolae Brădean președ. viilor.

Congresul invalizilor de răboia avut loc Dumineca la 15 Sept. la Arad. Ziarul nostru a anunțat în numărul trecut că congresul nu se va ține. Ministerul autorizând ținerea congresului el a fost totuși ținut, în sala teatrului de vară, de față fiind un număr foarte mic de invalizi din Arad. Suntem informați că Guvernul intenționează să aducă reale îmbunătățiri invalizilor, văduvelor și orfanilor de răboi prin o lege care se va depune în parlament imediat după deschidere sesiunii de toamnă.

O zi de post în Rusia. Ziarele anunță din Moscova că din ordinul autorităților s'a ordonat tuturor restaurantelor ca începând din săptămâna trecută să introducă o zi pe săptămână în care să nu se mănânce carne, Ziua de post a fost stabilită Lunea. În celelalte zile porțiile de carne nu pot să fie mai mari 100 grame.

oooooooooooooooooooo

Dau lecții de limba Italiană. Profesor A se adresa la administrația ziarului.

oooooooooooooooooooo

„Citiți și răspândiți
„Românul“

BULETINUL AGRICOL

al Camerei de Agricultură a Jud. Arad.

Prețul cerealelor pe piața din Arad în ultimele zile.

Grâu . .	Lei 490—500—	per 100 kgr.
Orz . .	„ 310—320.—	„ „ „
Ovăș . .	„ 310—320.—	„ „ „
Porumb . .	„ 400 410.—	„ „ „

Vite nu s-au adus în obor din cauza boalei.

Publicațiune.

No. 3800/2929.

Se aduce la cunoștința publicului următoarele:

Având în vedere semănța de grâu atât de slabă — fiind în unele regiuni imposibilă pentru însemnănt.

Având în vedere importanța calității semănței pentru reușita recoltei viitoare.

Camera de agricultură a județului Arad pentru a putea da agricultorilor posibilitatea să și schimbe semănța de grâu, a hotărât să aducă o jertfă și mai mare privitor la stabilirea condițiilor de vânzarea grăului selecționat, reducând prețurile din publicațiunea veche No. 3428 din 1 Septembrie 1929 în modul după cum urmează:

În caz de comenzi de un vagon complet cu transport cu tot pe CFR. cu suma de Lei 550 per 100 kgr.

În caz când comenzile se vor ridica direct dela magazia producătorului Lei 520 per 100 kgr.

Unul și acelaș agricultor va putea cumpăra cu acest preț numai cantitatea de 500 kgr. (Cincisute) kgr. semănță, iar cantități mai mari se vor socoti cu prețurile vechi. (Vezi publicațiunea No. 3428.)

Luând în considerare motivele susamintite, se amână data conșcrierilor și anume:

Acelea cari se vor face la notariate sau primării vor trebui să fie înaintate Camerei punctual la data de 30 Sept., inclusive, dimpreună cu banii încasați.

Comenzile se pot face și la biroul Camerei direct, între orele oficiale dela 8—1 și 4—6 în fiecare zi.

Arad, la 23 Septembrie 1929.

Președinte: Director:
(ss) Dr. I. Marșieu Nicolae Popescu
Ing. Agr. Inspecior.

Aviz

Se aduce la cunoștința crescătorilor de cai că Ministerul de Agricultură și Domenii aranjează cu data de 17 Oct. la depozitul de armăsari Parța o expoziție de mânzi produși din armăsarii Statului

Cu aceea ocaziune Statul pentru completarea stocului de armăsari va cumpăra dela crescători armăsari dela 3 ani în sus dacă vor fi găsiți de apți pentru reproducție.

Crescătorii sunt rugați să prezinte armăsarii crescuți în gospodăria proprie la aceasta expoziție.

Ca document va trebui prezentat Certificatul de bătaie.

Aviz.

Se aduce la cunoștința publică că la Ferma Statului se află de vânzare o cantitate de patru vagoane mere și pere.

Reflecții să se adreseze către Ferma Statului Dohângia, Chișineu-Criș.

Încercări cu îngrășăminte chimice

Într-o parte considerabilă a județului sunt îngrășămintele chimice necunoscute, pe când în părțile unde aceste introduse fiind, cresc din an în an cantitățile ce se folosesc. — Dovadă deci că aplicarea acestora este de folos.

Camera pătrunsă de importanța chestiunii acesteia a hotărât să facă apel la toți agricultorii, rugându-i să se anunțe cei cari au intențiunea de a forma pe pământurile lor încercări, — cari bineînțeles vor fi executate pe baza unui plan primit dela cameră — Camera le va pune la dispozițiune Superfosfat și Cinamidă de calciu cu jumătate din prețul de cost.

În fiecare comună se vor înființa maximum cinci încercări.

Acei ce vor să execute astfel de încercări să se prezinte în biroul Camerei unde vor primi din magazia noastră cantitatea de 150 kgr. Superfosfat cu prețul de Lei 285. — și 100 kgr. Cinamidă de calciu cu prețul de Lei 315 total deci Lei 600, împreună

Foiletonul nostru.

Dănilă Prepeleac

de Ion Creangă

Era odată într'un sat doi, frați și amândoi erau însurați. Cel mai mare era mai harnic grijuliv și chiabur, pentru că unde pune el mâna pune și Dumnezeu mila, dar n'avea copii. Iar cel mic era sărac. De multe ori fngia el de noroc și norocu de dânsul căci era leneș, nechitit la minte și nechibzuit la la trebi; și apoi mai avea, și o mulțime de copii! Nevasta acestui sărac era muncitoare și bună la inimă, iar celui bogat era pestriță la mațe și foarte sgârbită. Vorba veche: „tot un bou și o belea“ Fratele cel sărac — sărac să fie de păcate — tot avea și el o pereche de boi, dar coala, porumbi la păr, tineri înalți de trup, țapoși la coarne, amândoi cudalbi, țintați în frunte, ciolănoși și grași, cum sunt mai buni de înjunțat la car, de iesit cu dâni în lume, și de făcut treabă. Dar plug grapă, teleagă, sanie, car, tănjală, coasă, hreaptă, țepoi greblă și câte alte lucruri ce trebuiesc omului gospodar, nici că se aflau la ca

sa acestui om nesocotit. Și când avea trebuință de asemenea lucruri, totdeauna supăra pe alții, iar mai ales pe frațele său care avea de toate. Nevasta celui bogat de multe ori făcea zile fripte bărbatului, ca să l poată descotorisi o dată de frate său. Ea zicea adeseori:

— Frate, frate, dar pita i bani bărbate. — Apoi de, mai nevastă, sângele apă nu se face. Dacă nu l-oi ajuta eu cine să ajute?

Nevasta, ne mai având încotro, tăcea și înghiția noduri. — Toate ca toatele, dar carul său era de haimana. Nu trecea două trei zile la mijloc și se trezia la ușa ei cu Dănilă, cumnatu-său, cerând să-i împrumute carul: ba să și aducă lemne din pădure, ba făină dela moară, ba căpiți din țarină, ba multe de toate.

— Măi frate, zise într-o zi cel mai mare istulat: mi e lehamite de frăția noastră... Tu ai boi, de ce nu îți închi puești și-un car? Al meu l ai hârbit de tot. Hodorog! încolo. hodorog! pe dincolo: carul se strică. Și apoi știi vorba aceea: „dă ți popă pientenii și bate iapa cu călcăiele“.

— Apoi de, frate zise istalat, scăpî-

nându se în cap, ce să fac?

— Ce să faci? Să te învăț eu: boii tăi sunt mari și frumoși; ia i și i du la iarmaroc. vinde i și cumpără alții mai mici și mai efțini; iar cu bani rămași, cumpără ți și un car și iacă te-ai făcut gospodar.

— Ia, știi că nu m'ai învățat rău? Așa am să fac.

Zicând aceste, se duse la dânsul acasă, și ia boii de funie și pornește cu ei spre târg. Dar cum am spus, omul nostru era om de aceea, căruia i mâncau căinii din traistă și toate trebile, câte le făcea, le făcea pe dos. Târgul era cam pe departe și iarmarocul pe sfârșite. Dar cine poate sta înpotriva lui Dănilă Prepeleac? (că așa îi era proleca, petru că atâta odor avea și el pe lângă casă, făcut de mâinile lui.) El tuflește cușma pe cap, o îndeașă pe urechi și habar n'are. „Nici nu i pasă de Năstase de Nichita nici atâta“. Mergând el cu Duman și cu Tălaşman ai săi, tot înainte spre iarmaroc tocmai pe când suia un deal lung trăgănat, alt om venia dinspre târg cu un car nou, ce și l cumpăraseră chiar atunci și pe care-l trăgea cu mâinile singur, la vale cu proptele și la deal cu opintele.

— Stai prietene zise ist cu boii, că re se tot smuceau din funie văzând trocotul cel fraget și mândru de pe lângă drum. Stai puțin cu carul, că am să spun ceva.

— Eu aș sta, dar nu prea vreau să steie. Dar ce ai să mi spui?

— Carul dumitale par'că merge singur.

— D'apoi... mai singur, nu l vezi?

— Prietene, știi una?

— Știi, dacă mi i spune.

Hai să facem trampa; dămi carul și na-ți boii. Nu vreau să le mai poartă gija în spate: ba fân ba ocol, ba nu i mănânce lupii, ba de multe de toate... O fi eu vrednic să trag un car mai ales dacă merge singur.

— Suguiești mă omule, or ți i tr'adins?

— Ba nu suguiesc, zise Dănilă.

Apoi dar te văd că ești bun mîhenghin! zise cel cu carul; m'ai găsi într'un chef bun; hai, noroc să dea Dumnezeu! Să ți aibi parte de car, și de boi.

Apoi dă carul, își ia boii, plătește într-o parte spre pădure și cam mai duce istalat, adică Dănilă,

cu instrucțiunile necesare, obligați fiind a conduce un jurnal de toate observațiunile adunate în decursul anului agricol.

Incerări cu grâu selecționat

Se aduce la cunoștință publică că agricultorii cari au intențiunea să formeze pe pământurile lor încercări cu semântă selecționată de grâu Camera cu plăcere le stă întru ajutor punându-le din magazia ei din Arad la dispozițiune cu prețul de Lei 500 per 100 kgr. din toate 3—5 soiuri cantitățile necesare adică 50-100 kgr. din fiecare soi.

Este de notat însă că vor fi luați în considerare numai agricultorii buni cari se vor obliga a semăna cantitățile primite într'un singur lan, adică unul lângă altul și vor conduce un jurnal de toate observațiunile culese în decursul anului agricol.

Incerările aceste vor da sătenilor cea mai bună ocaziune să constate cu ochii lor proprii care din semăntețele semănate vor fi mai potrivite pentru fiecare soi de pământ din aceea comună.

În această privință a intervenit Camera și la Revizorul Școlar ca să atragă atențiunea asupra chestiunii și a D-lor învățătorii pentru a face astfel de încercări pe pământurile primite dela reforma agrară ca terenuri pentru experiență.

Conferințe agricole

Cu data de 22 Septembrie (Duminecă) a ținut Directorul Camerei conferință agricolă la ora 2 și jumătate în comuna Curtici și la ora 4 și jumătate în comuna Macea.

Este de notat că ce diferență mare este între modalitățile cum unele primării înțeleg să îmbrățișeze spre binele publicului agricultor aceste chestiuni, când în comuna Curtici au fost adunați nu mai mulți decât 30-40 ascultători fără nici un reprezentant al intelectualității sau autorităților, atunci când în comuna vecină (Macea) în urma lucrărilor elementelor intelectuale cu autoritatea au fost prezent peste 160 ascultători dimpreună cu reprezentanții autorităților administrative a clerului și corpului didactic. Este de altcun un caz de feliicitat.

Direcțiunea Camerei

Congresul interparlamentar din 1930

Lucrările preliminare ale secțiunilor.

În vederea întrunirii congresului interparlamentar din anul 1930, care va avea loc la Londra reprezentanții diferitelor state s'au întâlnit la Geneva, pt. a pregăti acestui congres un succes cât mai deservit. În acest scop s'au ales cinci secțiuni, cari au sarcina să se îngrijească de organizarea propriu zis a congresului și să întocmească programul de lucru al acestuia.

Prima secțiune este aceea a organelor din care fac parte dnii: deputat și senator Mircea, Reprezentanții României. După cum arătam mai sus, congresul din anul 1930 va avea loc la Londra. Ca o cinste ce se face țării noastre și ca o recunoștință pentru contribuțiile prețioase, aduse de delegații Români la lucrările preliminare din Geneva, secțiunea a numit Bucureștii ca oraș în care se va desfășura congresul interparlamentar din anul 1931.

A doua secțiune este cea economică și aceea care a înregistrat un frumos succes al țării noastre prin reprezentantul său dl deputat A. Birtolon, Secțiunea s'a ocupat de legiferarea trusturilor și cartelurilor naționale și internaționale. Reprezentantul nostru a cerut un loc pentru România în comisia care va întocmi proiectul legiferării la noi ceea ce secțiunea a acceptat. Tot astfel s'a admis și o a doua propunere a dlui deputat Birtolon, făcută cu scopul de a se pregăti pentru congresul dela Londra și o legiferare a ocrotirii agriculturii față de trusturi și carteluri. Această idee este una dintre cele mai norocoase, căci dacă congresul, care se va întruni anul viitor, va putea impune statelor o astfel de legiferare, agricultura va fi pusă la adăpost față de speculațiunile puse la cale de samsarii grupați în trusturi și carteluri cu scopul de a acapara produsele agricole și a le dicta prețurile după bunul lor plac.

Secțiunea a treia este cea etnografică. În această secțiune statul Român a fost reprezentat prin dl deputat dr. G. Moroianu, care a obținut un suc-

ces față de propunerile reprezentantului Ungariei, dl Lukács. Acesta din urmă a făcut un raport prin care cere ca nu numai reprezentanții unei minorități oarecare să poată interveni la Liga Națiunilor pentru remediarea neajunsurilor acelei minorități, ci și un stat, oricare ar fi el, să poată face intervenție în favoarea minorităților dintr'un alt stat. După pledoria dlui Moroianu propunerea delegatului ungur a fost respinsă.

Din această propunere se desprinde clar intențiunea Ungariei de a și asigura un drept de amestec în chestiunile interne ale țărilor succesoare ca România, Cehoslovacia și Jugoslavia.

În secțiunea a patra, secția juridică dnii Pella și Georocanu, delegații noștri au susținut cu mult succes teza vinovăției statelor în chestiuni internaționale provocate de înșiși reprezentanții statelor.

În secțiunea a cincia România a avut ca reprezentant pe părintele Manu. A această secțiune s'a ocupat de ideea ocrotirii mamelor și copiilor. Se vor cere congresului interparlamentar legiferări în acest sens.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Muncitorești

Cităm în „Curentul“ că de când cu apropierea sezonului de iarnă, șomajul în Valea Jiului este în scădere.

Uzinele miniere au început să funcționeze intensiv. Zilele trecute, minele au angajat un nou contingent de muncitori.

Minele de cărbuni din Vulcani transportă zilnic câte 140, 150 vagoane de cărbuni.

La scăderea șomajului a contribuit și faptul că un impunător număr de muncitori a primit invitația agenților francezi de a pleca în coloniile din Franța. Până acum numărul acestor muncitori se ridică la 2000.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

— **Lăptăria agricultorilor din Arad, str. Andrei Mureșianu No. 7-9, telefon No. 459, oferă Onor. public consumator laptele pasteurizat și cel nesmântănit cum și deliciioasele derivate preparate de experți în uzinele lăptăriei**

Direcțiunea

Parlamentarii noștri din Arad în județ

După programul și modul cum pricep parlamentarii noștri a și îndeplini obligațiunile față de alegătorii lor, senatorii și deputații noștri cutreeră de săptămâni încoace comunele județului nostru, unde luând contact cu sătenii, le ascultă cererile și le expun situația politică din țară.

Constatăm dela început că propaganda subversivă a dușmanilor guvernului actual nu numai că nu a prins teren ci din potrivă, sătenii noștri, conștienți de binefacerea acestui regim și de greaua moștenire lăsată de liberali și averescani, stau neclintii alături de steagul partidului național țărănesc condus cu atâta înțelepciune și bărbăție de Dl. Prim Ministru Iuliu Maniu și voioși și încrezători așteaptă înlăptuirea întregului program al Partidului Național Țărănesc.

La Sepreș. Dl. Senator Dr. E. Veliciu însoțit de Dl. adv. Dr. Buștea președintele organizației Național Țărăniște din plasa Chișineu, în ziua de 8 Septembrie au vizitat frunțașii comunei Sepreș unde au fost așteptați de toți sătenii comunei și în cadrul unei frumoase manifestații de dragoste și încredere. Cu această ocaziune sătenii au expus doleanțele lor în materie agrară acărora rezolvire favorabilă din partea guvernului nu poate întârzia. Meritul reușitei acestei adunări au avut o frunțașii săteni Totor Pârv, G. Pârv, Ioan Stana și Iosif Pârv.

La Sinte. Întrunirea Partidului a avut loc aci în curtea frunțașului Nic. Grec președintele organizației locale ajutat de comerciantul Fălcușan, unde senatorul Dr. E. Veliciu și C. Buștea între aplauzele generale au expus lupta și înlăptuirile partidului nostru.

La Vârșand. Duminecă la 22 Sept. senatorul Dr. E. Veliciu și Dr. Bustea au fost în comuna Vârșand unde după o consfătuire în casele Dlui Rus Mitru președintele organizației locale și Mărgăvanu Senti, frunțașii locali s'a ținut o prea reușită adunare populară, oratorii partidului fiind lung ovaționați ca o dovadă netăgăduită a nemărginitei încrederi în Partidul și Guvernul Național Țărănesc.

La Pil. Aci a avut loc o prea reușită întrunire publică în casele bravu-

se în gândul său:

— Taci că i cu buche: l-am potcovit bine... De nu cumva s'ar resgândi; dar par'că nu era țigan să'ntoarcă.

Apoi își ia și el carul și pornește tot la vale înapoi spre casă.

Aho! car nebun, aho! Când te-oi încălca zdravăn cu saci dela moară, or cu fân din țarină, atunci să mergi așa!

— Și, cât p'aci, cât p'aici să nu iia carul înainte.

Dar dela o vreme valea s'a sfârșit și s'a început un deal. când s'ăl suie la deal suie-l dacă poți... Hârți încolo; scârți încolo; părți încolo... carul se da înapoi.

— Na! Car mi a trebuit, car am găsit.

Apoi cu mare greu hârtoiește carul într'o parte, îl oprește în loc, se pune pe roțap și se așterne pe gânduri.

— Mă!... asta încă una! De-o fi eu Dănilă Prepeleac, am prăpădit boii; iar de no'i fi eu acela apoi am găsit o căruță. Ba e Prepeleac, ba nu-i el...

Când iacă un om trecea iute spre târg c'o capră de vinzare.

— Prietene, zise Dănilă, nu mi-i da capra cea să ți dau carul ăsta.

Apoi... da... capra ăia nu i de cele săritoare, și bună de lapte.

— Ce mai la deal, la vale: bună ne bună. na-ți carul și dă-mi-o!

Cela nu se pure de pricină; dă capra și ia carul. Apoi așteaptă până vin alte care de l leagă dinapoia lor, și se duce în treaba lui, spre casă, lăsând pe Dănilă gura căscată pe loc.

— Bun, zise Prepeleac, la pe ist cu capra știu încălca că bine l am boit...

la apoi și el capra și pornește iar spre târg. Dar capra tot capră! se simțea în toate părțile, încât îi era acum lehamite de dansa,

— De-aș ajunge mai degrabă în târg zise Prepeleac, să scap de răia asta.

Și mergând el mai departe, iată că se întâlnește c'un om ce venia dela târg c'o găscă în brațe.

— Bun întâlnișul. om bun zise Dănilă.

— Cu bine să dea Dumnezeu!

— Nu vrei să facem schimb? să ți dau capra asta și să mi dai găscă.

— Nai nemerit o; că nui găscă, ci i gănsac; l am cumpărat de sămânță.

— Da dămi-l, dămi-l! că ți dau și eu o sămânță bună...

— De mi i da ceva adaos, poate să ți-l dau; iar de nu, norocul găstetor de acasă că are să facă un otocol!

prin ele de s'a duce vestea!

Însfârșit, dur la deal, dur la vale unul mai dă, altul mai lasă, și Prepeleac mărită capra! Apoi înșfacă gânsacul și pleacă tot înainte spre târg; când ajuns se în târg, gânsacul, dorit de găște, țipa cât îi lua gura: ga, ga, ga, ga!

— Na! c'am scăpat de dracul, și am dat peste tată-ău: ăsta mă asurzește. Las'că te'nșor eu și pe tine acuși, măi buclășule.

Și trecând pe lângă un neguștor cu pungi de vânzare, dă gânsacul pe o pungă de talger, cu băncile lungi de pus la gât. la el punga. o sucește o în vârtește și-apoi zice:

— Na-ți-o frântă, că ți-am dres-o. Dintr'o pereche de boi, de-a mai mare dragul să te uiți la ei, am rămas c'o pungă goală. Măi! măi! măi! Doar știu că nu mi-i întâias dată, să merg la drum; dar par'că dracu mi-a luat mințile.

Mai șade el cât mai șade, de cască gura prin târg, și-apoi isi ea tălpășița sore casă. Și ajungând în sat, se duce drept la frate-ău, ca să-i aducă bucurie.

— Bine v'am găsit Dănilă!

— Bine-ai venit frate Dănilă! Da mult

ai zăbovit la târg!

— apoi dă, bădiță; m'am pornit cu grabă, și m'am întâlnit cu zăbavă.

— Ei ce veste ne mai aduci de pe la târg?

— Ia, nu prea bună! bieții boișor, ai mei s'au dus ca pe gura lupului.

— V'r'o dihanie a dat peste dânșii or ți ia furat cineva?

— Ba ia m dat singur, cu mâna mea bădiță.

Apoi spune din capăt toată întâmplarea pe unde a fost și ce-a pățit; iar la urma urmelor zise:

— Și-apoi ce mai atâta vorba lungă. dintr'o pereche de boi, m'am ales c'o pungă și apoi și asta pute-a pusti bădiță dragă,

— Mă! da drept să ți spun că mare hătârău ești!

— 'Apoi dă!... bădiță! pân'aici toate au fost cum au fost, da d'acum am prins eu la minte.. Numai ce folos? Când e minte nu i ce vinde: când e brânză, nu i bărbântă. Iacă ți dau și d-tale punga asta, că eu n'am ce face cu dansa.

lui fruntaș Ioan Moca președintele organizației locale al partidului nostru, unde s'a manifestat cea mai desăvârșită încredere în Guvernul D-lui Iuliu Maniu. Și aici ca și în celelalte comune, mulțumire generală și încredere în viitor.

În drum spre Chișineu, unde senatorul nostru Dr. E. Velici cu toate ocaziunile a luat contact cu sătenii. Dl. și sen. Dr. Buștea au făcut o vizită președintelui organizației Ioan Berar din Socodor și au stabilit termenul întrunirilor în comuna Socodor și cele învecinate.

Vizita Dl. Ministru Pan Halipa. Frații săteni din Vârșand s-au povestit cu legătimă mândrie că Dl. Ministru Pan Halipa a vizitat comuna Vârșand cu prilejul congresului inginerilor, unde a vizitat casa fruntașului nostru Mărgăuan Senti. Dl. Ministru a rămas în cântat de cele văzute în gospodăria țărânului fruntaș, și a luat notă de câteva cereri juste ale sătenilor. Sperăm cererile bravilor Vârșandeni vor afla ascultare la Dl. Ministru al Agriculturii.

Propaganda iubitelui deputat col. Al. Vlad. Dl. Deputat Col. Al. Vlad a fost în propagandă în comunele Gurahonț, în ziua de Luni la 16 Sept. iar Mercuri și Joi la 18 și 19 cor. în comunele Guravăii, Pleșcuța, Hălmagiu și Ciuci. Întreaga populație cunoscând bunătate și sacrificiile pe care le face Dl. deputat Vlad în interesul țărâniilor s'a adunat în jurul D-sale și l-au ovăționat prelung, în semn de dragoste și nemărginită încredere față de D-sale și față de Guvernul D-lui Iuliu Maniu. Dl. Deputat Vlad va mai ține o mare adunare populară în ziua de 6 Oct. la Hălmagiu, la care vor participa mai mulți domni deputați și senatori din Arad.

Satisfăcuți de încrederea și iubirea ce o păstrează frații săteni din județul Arad, zicem și noi într'un glas cu ei: *Trăiască guvernul D-lui Iuliu Maniu!*
Rep.

Stiri diferite

Vizită Regală la Arad. M. S. Regina Maria și A. R. Principesa Ileana vor vizita la 12 Oct. ac. orașul Arad. Cu acest prilej s'a întocmit la Prefectura județului programul detaliat al festivităților. M. S. Regina va vizita, după informațiile primite și școala de viticultură din Măniș de unde va pleca la casele D-lui președinte al Camerei de deputați Ștefan Cicio Pop la Conop și după aceea la castelul d-lui Ministru dr. Sever Bocu la Lipova.

Dl General Berthelot marele prieten al românilor va veni în țară, în ziua de 28 Sept. ac. ac. ora 6 dimineața. S'au luat măsuri ca, în gare

Aradului să i se facă o primire festivă participând întregul corp ofițeresc, reprezentanții autorităților civile și o companie de onoare cu muzica garnizoanei. Dl. General Berthelot își va continua drumul la moșia sa din Ardeal.

Banditul Cocos a fost omorât de sătenii din județul Tulcea. Căzul s'a întâmplat astfel că banditul Cocos cu camaradul său Gherasim au cerut unui țărân din comuna Principesa Ileana să li se dea adăpost pe noapte. Sătenii auziți de aceasta au intrat în casă pe când bandiții dormeau și i-au împușcat. Țara scapase astfel de doi hoți temuți cari omorau și jefuiau la drumul mare pe orice trecător.

La Hălmagi va avea loc, în ziua de 6 Oct. ac. o mare adunare populară. Vor participa d-nii deputați și senatori din județ în frunte cu curajosul și agilul nostru preaiubit deputat Col. Alexandru Vlad.

Ministrul de Interne luând știre despre greva muncitorească la Arad a dat un comunicat prin care avizează autoritățile locale că atât timp cât în fruntea mișcării muncitorești stau conducătorii sindicatelor unitare dizolvate să nu se încuviințeze nici o adunare muncitorească.

Rectificare. În numărul trecut al ziarului nostru publicându-se din greșală licitația Comitetului Școlar Bărzava pe ziua de 15 Oct. 1929 dăm rectificare acestei publicațiuni care va ține licitația corect pe ziua de **12 Oct. 1929**

Mulțumită publică. Dl. preot Dionisie Mateas în numele parohiei ort. rom. din Dud mulțumește D-lui Prefect al județului Arad Dr. Iustin Marșieu pentru ajutorul de 5000 Lei acordat din fondul județean bisericii comunei Dud

Camera de Comerț și de Industrie din Arad aduce la cunoștință celor interesați, că biroul de vămire a coletelor poștale este îndreptățit a percepe numai următoarele taxe de vămire:

1. Cererea de deschidere Lei 2. — imprimate și 11 Lei timbre fiscale.
2. Declarație de import (2 buc. imprimate) 12. — lei.
4. Timbru fiscal pe declarația originală Lei 22. și 50 bani timbru statistic.
4. Pe facturile comerciale se va aplica timbre fiscale după valoarea pro mill 1.20 0 00 sporit cu 10% conf. majorării ultime a taxelor de timbre.
5. În caz, că destinatorii cere copie după factura comercială, pe copie se aplică timbru fiscal de 2 lei pentru fiecare colet.
6. Pe fractul coletului se aplică timbru fiscal de 3. Lei plus 50 bani timbru statistic.

7. Pe actul vamal să aplică timbru fiscal de 2. — lei.

8. Taxele vamale (suma depe chitanța vamii).

9. Cheltuieli întâmplătoare:

Taxa de contestație Lei 21. —

Taxa de analiza.

Viză medicală.

Taxa de marcarea.

Taxe comunale.

Toate aceste taxe sunt cazuri mai rari și nu se achită de cât în baza chitanței oficiale respective.

10. Taxe poștale: Aviz Lei 7.25 și pentru formalitățile vamale Lei 18. —

11. Taxa de magazinaj (a poștei) în caz de neridicarea coletelor în termen de 3 zile socotit dela primirea avizului 2. lei pentru fiecare zi de colet.

Taxele ce se cuvin concesionarului sunt exclusiv următoarele:

a.) Dacă coletul cuprinde un fel de marfă Lei 15.—

b.) Dacă coletul cuprinde până la 3 feluri de mărfuri Lei 25.

c.) Dacă coletul cuprinde mai mult de trei feluri de mărfuri Lei 40.—

Dacă coletele sunt duse la domiciliu de către concesionar i se mai achită taxa de inmanuare lei 5.— de fiecare colet și pentru fiecare cinci chilograme.

Inscrierile la Școala de Arte Frumoase din Cluj sau început la 15 Septembrie a. c. și vor ține, până la 1 Octombrie inclusive.

Examenele de primire sunt la 23 și 27 Sept. și ultimul la 1 Octombrie.

Cursurile încep la 1 Octombrie a. c. în localul Școlii din parcul orașului Cluj.

Inscrierile se fac la Direcțiune în fiecare zi între orele 3-6 d. m. (Str. Gh. Barițiu No. 5).

Nr. 1434/1929

Primăria comunei Șiclău

Publicațiune.

Primăria comunei Șiclău, publică licitație pentru vinderea unui mănș de pripas ce se află la Primărie, având semnalmentele:

Etatea: 11½ ani.

Părul: murg închis, fără nici un semn.

Sexul: armăsar, rău îngrijit.

Licităția se va ține orală în ziua de 30 Octombrie 1929 la ora 9 a. m. în localul Primăriei cu prețul de strigare ce se va stabili de către Delegațiunea permanentă, pe lângă achitarea imediată a prețului de cumpărare.

Până în ziua licitației proprietarul se poate prezenta cu acte legale ce justifică proprietatea pentru a primi mănșul, fiind obligat a achita cheltuielile de întreținere. După acest termen îi stă la dispoziție prețul vânzării până la data de 30 Octombrie 1929.

Șiclău la 15 Septembrie 1929.

Primăria.

Nr. 2595/929

Publicațiune.

Primăria comunei Pecica publică licitație pe ziua de 24 Octombrie 1929, pentru cumpărarea unui cal de lipsă la cărușia comună.

Licitățiunea se va ține în conformitate cu Art. 72-83 din L. C. P.

Pecica, la 17 Septembrie 1929.

Primăria.

Nr. 999/1929

Primăria comunei Dorobanți

Publicațiunea II.

Se aduce la cunoștință generală, că licitațiunea ținută în ziua de 7 Sept. 1929 ora 10 a. m. rămânând fără rezultat, se publică noua licitație cu termen scurt pe ziua de 15 Oct. a. c. ora 10 a. m. în localul primăriei comunei Dorobanți pentru executarea lucrărilor și procurarea materialului necesar la construirea liniei telefonice de 7700 metri între comunele Dorobanți — Curtici.

Reflectanții își vor înainta ofertele închise și sigilate acestei primării până în ziua licitațiunei însoțită de o garanță de 5% a costului după deviz.

Licitățiunea se va ține pe lângă respectarea dispozițiilor cuprinse în art. 72-83 din Legea Contabilității Publice.

Condițiunile de licitație se pot vedea în orice zi de lucru în orele oficiale, în biroul primăriei și la oficiul P. T. T. Arad 1.

Dorobanți, la 20 Septembrie 1929

Primăria

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Dau lecții de limba italiană. Profesor A se adresa la administrația ziarului

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Bae de înot

deschis pentru femei și bărbați

în fiecare zi

6—8 m. p.

Băile

SIMAY

*Citiți și răspândiți
Românul*

CINEMA CENTRAL

Strada Rusu-Sirianu

Duminică 29 Sept. a. c.

DELIR

În rolurile principale

GRETA GARBO, JOHN GILBERT

Inceputul reprezentațiilor orele 5, 7, 9 p. m.

Cinema ELIT

din pădurița orașului

Duminică 29 Sept. a. c.

EROTIKON

În rolurile principale:

ITA RINA, OLAF FYORD

Inceputul reprezentațiilor orele 5, 7, 9 p. m.